

॥श्रीगणेशाय नमः॥

॥श्रीधन्वन्तरये नमः॥

॥श्रीकरंजेश्वरी नमः॥

॥श्रीव्याडेश्वराय नमः॥

मस्फोड़ टॅब्लेट्स

घटकद्रव्ये: शुद्ध गुणुल, लोहभस्म, कज्जली, पंचलवण, हिरडा, बेहडा, आवळा, पाठा, हिंग, सुंठ, मिरे, पिंपळी, रास्ना, गुळवेल, पुनर्नवा, गोखरु, एंडमूळ, निशोत्तर.

अ.क्र.	घटकाचे नांव	रस	वीर्य	विधाक	गुण प्रभाव
१	शुद्ध गुणुल	तिक्त, कटु	उष्ण	कटु	लघु, स्नः, सूक्ष्म विषद
२	अभ्रक भस्म	-	-	-	-
३	लोह भस्म	-	-	-	-
४	रसयर्घटी	-	-	-	-
५	रास्ना	तिक्त	उष्ण	कटु	गुरु
६	गुड्हिंचि	तिक्त, कवाय	उष्ण	मधुर	गुरु, स्निग्ध
७	पुनर्नवा	मधुर, तिक्त, कवाय	उष्ण	कटु	लघु, स्नः
८	गोश्वर	मधुर	शीत	मधुर	गुरु, स्निग्ध
९	पूरंडमूळ	मधुर, कटु, कवाय	उष्ण	मधुर	स्निग्ध, तीक्ष्ण, सूक्ष्म
१०	हारडे	पंचरस, कवाय प्रधान, लवण वारिज्य	उष्ण	मधुर	त्रिदोष हर, रसायन, चक्षुव्य, अनुलोभन, लेखन
११	बेहडा	कवाय	उष्ण	मधुर	स्थै, लघु
१२	आवळा	पंचरस, आम्ल प्रधान, लवण वारिज्य	शीत	मधुर	त्रिदोष हर, वायरस्थायन, रसायन, चक्षुव्य, वृद्ध
१३	पाठा	तिक्त	उष्ण	कटु	लघु, तीक्ष्ण
१४	यवक्षार	-	-	-	-
१५	हिंग	कटु	उष्ण	कटु	लघु, स्निग्ध, तीक्ष्ण
१६	सुंठ	कटु	उष्ण	मधुर	लघु, स्निग्ध
१७	मिरी	कटु	उष्ण	कटु	लघु, तीक्ष्ण
१८	पिंपळी	कटु	उष्ण	मधुर	लघु, स्निग्ध, तीक्ष्ण

रोगाची सामाजिक स्थिती: सांधेदुखी, पायाच्या पोटच्या दुखणे, खांदे दुखणे, स्नायून पेटके येणे (क्रॅम्प), कंबरदुखी, पाठदुखी अशा तकारी आपल्यापैकी बन्याच जणांनी अनुभवल्या आहेत. पूर्वी संधीवात, आमवात आदी रोग साठीच्या वयाचे गणले जायचे, मात्र आजकाल चालीशीमध्ये सांधे दुखायला सुरुवात झालेली बघायला मिळते. वाढलेला प्रवास, खुर्चीवर बसण्याच्या चुकीच्या पद्धती, अती कठोर अथवा अती नरम गाढीवर झोपणे, जड वस्तु उचलणे, वर्षनुर्व रेल्वे किंवा बसने प्रवास उभ्याने - लटकून करणे, सततच्या खेळाने वा व्यायामाने मांसपेशी तांत्रिया जाणे इत्यादी अनेक कारणे आहेत. वाढल्या वयानुसार सांध्यामधील वंगण कमी होत जाऊन सांधेदुखी सुरु होते आणि हालचाली करणे देखील कठीं होते. अती व्यायामानेही शरीरात वात वाढून अंगदुखी सुरु होते व उपाय होण्यापैकी अपाय होते. चुकीच्या पद्धतीने व्यायाम केल्यावरही मांसपेशीवर ताण येऊन दुखणे सुरु होते. असुर्वदानुसार हा वायुवा म्हणजेच वाताचा त्रास आहे. पण पोटात होणारे गेसेस आणि संधीवात यांचा एकमेकांशी सरल संबंध नाही. पोटात गेसेस होत नसतील तर वाताचा त्रास होणार नाही असे मुळीच नाही. शरीरात वात वाढवणारे पदार्थ वारंवार सेवन केले तर गुड्हेदुखी, कंबरदुखी, पाठदुखी असे त्रास होणारच. हे सगळे त्रास म्हणजे असुर्वदात वर्णन केलेला संधीवातच होय. हल्ली बहुतांशी आढळणाऱ्या आव आणि आमांशामुळे पुढे आमवाताचा त्रास होणे संभवते. हा वात वाढण्याची अनेक कारणे आहेत. रुक्ष व थंड पदार्थ अती प्रमाणात खाणे, तिखट व कडू पदार्थ वारंवार सेवन करणे यामुळे वाताचे संतुलन बिघडते. याउलट कमी खाणे अथवा अजिबातच काहीही न खाता कडक उपवास करणे ही सुद्धा वातवाढीची कारणे आहेत. बाळंतपणानंतर योग्य काळजी न घेतल्यास, आँपरेशन नंतर अथवा अपघात झाल्यानंतरही वाताचे दुखणे सुरु होऊ शकते. आजकाल सर्व घरांत असणाऱ्या गार फरशीवर (टाईल्स्वर) अनवाणी पायांनी वावरण्यानेही शरीरात वाताचे असंतुलन होते व

ताच दुखणे, गुड्हेदुखणे अशा तकारी वाढीस लागतात. म्हातारपणात तर हमखास गुड्हेदुखीचा त्रास जाणवतोच. वजन अधिक असेल तर आयुष्मभर गुड्ह्यांवर अतिरिक्त भार पडून लवकर गुड्हेदुखी सुरु होते.

रोगाची सामिक्षा: अयुर्वेदात वर्णन केलेल्या वातदोषाचे असंतुलन होऊन तो सांध्याच्या (जॉईंट्स) ठिकाणी गेल्यास संधीवाताचा त्रास सुरु होते व त्यात आमांश असल्यास आमवाताचा त्रास होतो. ज्याप्रमाणे गाडीच्या चाकात वंगण कमी पडल्यास त्याचा कुरुकूर आवाज होतो त्याचप्रमाणे शरीरातील सांध्यामधी वातदोष गेल्यास तेथे कुरुकूरी सुरु होतात व हालचाल करणे कठीं होते. वातदोष प्रमाणपेक्षा अधिक वाढल्यास शरीर अकडल्यासारखे वाटते, मांसपेशी दुखायला लागतात, खूप प्रमाणात तहान लागते, सांध्यामधून कटकट असा आवाज येतो, शैवास कडक व्यायला लागते, शरीरात टोचल्यासारख्या वेदना होतात.

विशेषत: हिवाळ्यात, थंड वातावरणात अशी लक्षणे अधिक प्रामुख्याने दिसून येतात. याशिवाय कान दुखणे, हृदयाचे ठोके अनियमित होणे, डोकेदुखी, बेचैनी, उच्च रक्तदाब, थकवा लवकर येणे, वजन कमी होणे व मैथुनशक्ती कमी होणे अशी लक्षणेसुदूर दिसून येत शकतात.

मस्फोड़ टॅब्लेटचे कार्य:

मस्फोड़ टॅब्लेट मधे असणारी घटकद्रव्ये शरीरात वाताचे योग्य संतुलन करतात. त्यातील शुद्ध गुणुल त्याच्या वेदनानाशक गुणामुळे सांधे, स्नायूंचे दुखणे कमी करते. त्याचप्रमाणे रास्ना, पुनर्नवा, गोखरु आदी द्रव्ये मांसपेशीमधील पेटके येणे (क्रॅम्प) या तकारीवर अत्यंत प्रभावी ठरतात. पंचलवण, त्रिकटू आदी द्रव्ये आमाचे पाचन करून आमवातावर जय यिल्यातात. दुखणे कमी झाल्यावर लोहभस्म, कज्जली आदी द्रव्ये सांध्यांना बल देतात.

मस्फोड़ टॅब्लेट चा छोस व कीर्स:

१ ते २ गोळ्या जेवणानंतर कोमट पाण्यासह ३ ते ६ महिने घेणे. गरजेनुसार वैद्यकीय सल्ला घेणे.

आहार विहार व पथ्य:

आहारात चणे, फुटाणे, बेसन, दही, आंबट ताक, टोमेंटो, वागे आदिचा समावेश टाळावा. दूध, तूप व दुग्धजन्य पदार्थांचे सेवन अधिकाधिक असावे. रात्री जागरण करणे, कोरड्या हवेत फिरणे, अधिक वाहन प्रवास टाळावा. पंखा, ए.सी, कूलर आदीची गार हवा सरल अंगावर घेणे टाळावे. सतत बैठते काम असेल तर बराच वेळ बसून न राहत थोड्या वेळाने उठून चालावे व सांधे मोकळे झाल्यावर परत बसून काम करावे. जेवण्याच्या वेळा नियमित ठेवाव्यात व जेवण थंड झालेले न खाता गरम असताना सेवन करावे. शिळे अन्न टाळावे. गार झालेले व शिळे अन्न पचायला जड तर असतेच पण शरीरात वातही

पॅकिंग व उपलब्धी:

